

AUTONOMIA

POLITIKAI NAPILAP.

Az előfizetési pénzek

s a lap kezelését illető minden tárgyak a szerkesztőséghez (Lakatos utca 1 sz. a. 1 emeleten) intézendők.

Bérmegtelen levelek el nem fogadtatnak.

Előfizetési felhívás

az

AUTONOMIA

1869-ik évi folyamára.

Egész évre	20 frt — kr.
Félévre	10 " — "
Hónapról	1 " 80 "

Szegényebb sorsu ut. káplán vagy plebános urak számára mindazáltal, kiknek évi jövedelmük a rendes congrua illetéket alig haladja túl, az „Autonomiát” mindjárt most is, 16, 8 és 4 forintért szívesen adjuk.

Az „Autonomia” kiadó-hivatala.

Katholicismus és reform.

III.

A nagy schisma ekképen megszüntetése után Husz tévelyének elítélése nyelvé a zsinat idejének s erejének nagy részét, s a fej és tagokban eszközölendő erkölcsi javítás szövegére is alig került. Még az új pápa választása előtt a zsinat atyái azon üdvös reformot határozták el, hogy minthogy az egyetemes zsinatok mindig a legáltalánosabb tényezői voltak az egyház szabályszerű életének, e zsinatok rendszeres évtizedenként tartassanak meg; e határidőt a pápa megrövidíthesse de meg ne hosszabbíthassa; a pápa a zsinattal egyetemben, vagy ennek meghatalmazottjaival azonnal megválasztatása után fogjon a reformátiohoz. Reform állapotára meg (illetőleg korlátozza) a bibornokok számára, a pápai jogfontartásokat, a Rómában tárgyalandó perügyeket s fölbizességeket, a pápai s más főpapi adók és taksák különféle nemeit, a római pápa vagy kuriához addig tartozott külföldi javadalmak fölötti jogot; tárgyalja a pápák rendentartását, s illetőleg letételt, a római kancellária, s poenitentiaia személyzetét, a simonia és dispensatio busuengedélyek, tizedek, exentiók és incorporatiókra vonatkozó javaslatokat és sürgetéseket.

Erre V. Márton név alatt új pápa lön választva. Tőle várta a zsinat a kitűzött reformok keresztül vitelét. Két hó múlva ki is becsátotta a tervet, melyben a nemzetek kívánalmait többnyire tekintetbe vételek.

Végre a legközelebbi zsinat helyéül Páviát tűzvé ki, a negyvenedik ülésel a konstanczi berekaszteltte.

Márton pápa már 1423-ban (adott szavához képest) Páviába hívá az új egyetemes zsinatot, melyet azonban nemskára egészségi tekintetből Sziénába s innét Bázeltbe tett át, 1431-ben; mire nemskára meghalt.

Szép volt e pápa reformterve kezdemények, de mi volt ahhoz képest, a mit az egyház legjobbjai jogosan vártak! Az „regulae cancellariae” című reformjai ugyan több égbekialtó visszaélések véget vetettek: de a reform a tagok és főben még mindig jámbor óhaj maradt. Bázeltben leghathatósabb, lendületet nyert a reform szellem, üdvös végzések hoztattak itt, azonban az egyházalkotmányról fölállított veszélyes elvek következtében elmaradt üdvös fogantatjok.

Bázeltben Cezariné Julián bibornokra, egy minden tekintetben jeles főpapra bizta V. Márton az elnöklést.

Az egyházi reformügy iránt a legszébb reményt lehetne ápolni: midőn az alig választott új pápa IV. Jenő váratlanul feloszlattottnak nyilvánítja az egyházi gyülekezetet Bázeltben s Bolognába teszi át.

A zsinat atyái ezen intézkedésben reformellenes törekvéseket látva ellenszegültek a rendeletnek, s kényszerítve érzék magokat már Piza és Konstanczban — épen a reformellenző pápák viselete által — rájuk erőszakolt egyházi alkotmánytanoknak újból fölvetelére, melyeknél fogva az egyetemes zsinat magában foglalna minden egyházi hatalmat, s ezt Krisztustól nyerte volna közvetlenül, tehát neki engedelmeskedni tartoznék minden keresztény, maga a pápa is, ki tehát az egyházi egyetemes zsinat akaratától függne, nem pedig viszont ez annak önkényétől.

A bázeli zsinat ezen férfias magatartása, melyet a husszitákkal szerencsés — mert szelid

és észszerű — eljárásuk fényes sikere is megdicsőített, imponált a pápának. Eugén engedett, az akkori császár VII. Károly közbejárására, sok idő — s még több bizalomvesztés után, kiegyezkedett a zsinattal s ezen egyezés kétségkívül jobb vala a fő és tagok közti teljes meghasonlásnál. Végre tehát a 20. és 21. ülésben több üdvös reformjavaslat lépett érvényre. A pápi ágyasság, az egyházi előjárók lomhasága, az interdictum s kiközösítésnek csak ritka használata, az anniták (első évi jövedelmek a pápa vagy püspökök átengedése) és sporiták (nyert hivatalokért) eltörlése az isteni tiszteltnek illő megtartása, a templomokban tartatni szokott botrányos dőzsölések, vásárok megszüntetése képezték a főpontokat.

Azonban az ekként szépen megindult reformügy ismét rögtön fenakadt; az egység új megzavartatott; de már most a bázeli atyák többségének szenvedélyessége miatt.

A zsinat atyái ugyanis a pápával folytatott sok vizsály után Amadé szavojai herceget V. Felix név alatt ellenpápává kiálták ki. Ezzel ugyanazon zsinat, mely hivatva létezett az egyházban a legszebb összhangot helyrehozni, ismét az előbbi chaoszt idézte föl, sőt még növelte azt, a mennyiben most nem csak két pápa, hanem (látszólag) két egyetemes zsinat szerepelt a katholicismusban. Felix ellenpapa nemskára letevé a fejébe erőszakolt pápai süveget; a fejedelmek, nemzetek elhagyogatták a bázeli zsinatot (mely 1443-ban beállita üléseit bizonytalan időre) de az egyházi reformok, melyek után hő vágy honolt a keblekben meghiusultak.

Pest, febr. 20.

Lapunk mai száma közölte a magyar országgyűlést egybehívó legkegyelmesebb királyi leiratot; közzétételé ugyan csak időkérdés vala, és megjelenése senkit sem lepett meg váratlanul, mindazáltal észrevehetőleg kedves hangulatot keltett annak hivatalos kihirdetése. Valószínűleg nem csak azért, mert a nemzetnek jól esik, ha fejedelme az alkotmány, törvények szellemében közvetlenül, atyai hangon szól szívéhez, mi nek ünneplés varázsa tagadhatatlanul és bármilyen körülmények között is kelvő hatású, a magyarok kültői kedélyére, hanem azért is, mert a megkezdendő országgyűlés működésétől mindenki sokat vár s különösen a közjót, belnyugalom és anyagi gyarapodás érdekében tehát inkább a magánjog terén nem csak kívánatos, de szükséges intézkedéseket és újításokat is remél.

Es ezen várakozáshoz joga van a nemzetnek. A fellépett képviselő-jelöltek egymás ellenében tett ígéretei nem csak a bal, de a jobb oldalon is, — ha a nemzetnek törv. képviselői működésétől különben is jól várná és remélnie nem kellene, feljogosítják őt erre.

De épen azon körülmény, hogy a választók csupán jelöltjeik ígéreteire, melyek legtöbb esetben tulhajtottak, kénytelenítettek várakozásaikat tárgyat építeni, azon veszélyes eredményt szülheti, hogy e várakozások is majd tulhajtottak lesznek, s a jelen időben és viszonyok között kivihetetlen kívánalmakra fognak terjeszkedni.

E tulhajtáson azonban csodálkozunk épen nem lehetne, s ne is lejjén az meg senkit. Míg a baloldal egy része a közjogi alap elvetése mellett egy jobb, de még fel nem fedezett bázisra építendő egész énnel kecsgeteti választóit, addig a jobb oldal, hivatkozván a mult országgyűlésen létesített vívmányaira, ezen alapon tovább haludást ígér, de egész határozatlanságban, kifejtett részletek nélkül. Ennek aztán természetes következménye, hogy a talán bukástól tartó képviselő e határozatlanságot felhasználja s a „haladást” a kívánalmak s választóinak óhajtatásához képest kiszélesíti, mit a nép fantáziája még magasabba csigáz.

Nem oly körülmény ez, melynek káros következményei ne lehetnének, mert a bármilyen részben ki nem elégitett várakozás igen könnyen szülhet a népnél elégedetlenséget.

A jobb oldal működésével, melyet a mult országgyűlésen kifejtett, a multa nézve meg vagyunk elégedve, mert hisszük, hogy az a legszentebb hazafiú meggyőződésnek a lehetőséghez mért szerzeménye; azt azonban nem helyeselhetjük, hogy jövő működését illetőleg általános, a részletekbe legalább főbb vonalok szerint nem bocsátkozó programot központi választási bizottmánya által ki adni el nem határozta, — ez a párt érdekében és a választók tájékozhatása végett is szükséges lett volna.

Ha valamit tarthatunk, úgy ezt tartjuk a

jobb oldal legfőbb (talán egyetlen) mulasztásának, csak érinteni akartuk e tárgyat, illetékes helyen intézkedjenek aztán, vajjon e hiányt szükséges e potolni, vagy sem?

Baranyából, febr. 16.

XVI.

E lapok 25. számában megjelent körösvidéki levél esetlegesen oly egyén is olvasta asztalunkon, kit az közelről érdekel; mind az, ami ott írva van, tetszésével találkozt, de óhajtott volna, hogy kissé vastagabban nyomta volna meg 6+6 ur a tollat; másként, határozottabban, ódávágóbban nyilatkozott azon felvett tárgy érdemében, ugy mond, a Hon; ugy kellene, tevé hozzá, az Autonomiában is fellépni. E jó ur, és azok, kik vele a körösvidéki levél által felhozott fegyelmi szabályt illetőleg egy véleményen vannak, feledni látszanak azt, hogy ez ugynek az ellenzéki lapokban meghurczoltatása a határozó körökben oly felszólamlásul vétetik, melynek nem épen e diametro ellenséges táborból származónak rugójával a háttérben nem annyira az egyház közjára, mint inkább holmi magán-érdek szerepel. — A klerusnak nem egy tagja reménytel tekint a megváltoztatható fegyelmi szabály érdekében a közelgő egyetemes zsinat elé, ámbar a legtöbb valószínűség odamutat, hogy e tárgy ott még szönyegre is alig fog hozatni. — Ezt onnan gyanítjuk, mert a keleti egyház a meghívást visszautasította, — s amint valahol olvastuk, az angol egyház püspökei is; — és így az egyesülési kérdése ott szóba hozatni ha fog is, nem leend az oly általános mérvű, hogy az egyesülési feltételei is határozottan körilpontoztatának, amelyek közt bizonyára helyet foglalna a coelibatus kérdésének mikénti eldöntése is. Csekély tehát azon kilátás, melylyel a klerus e pont érdemében magát az ideai általános zsinat folytatás előre kecsegtethetné.

Mi valamit egyéb, ugy e tárgyból sem vagyunk megbizva, hogy szóljunk; pro et contra sokat lehet arról mondani; csak azt kívánunk az ügy érdekében, hogy valamit a pro a M. Államban jelenik meg, ugy a contra az Autonomiában közöltessek; hogy így mindkét vélemény nyilatkozatai összehasonlíthatatának, mert e két lap olvasott nagy részt azok középek, kiket leginkább kell, hogy érdekeljen e tárgy. — A körösvidéki levélnek igaza van, még ha tisztavideki szemüvegen olvassuk is; ám azért mi se hisszük, hogy a coelibatus a közelgő zsinat megszűntess; de — feltéve — ha megszünteti, mi is azt tartjuk, amit 6+6 ur, hogy azt többé az egyház visszaállítani nem fogja; visszaállítani pedig nem fogja azért, mert ha megszünteti, azt olyan okonál fogva fogja megszüntetni, mely okoknak nyomateka valamint a multa elismertett, ugy a jövőben is elismertetni fog. — Ám hagyjuk e tárgyat avatottabbakra és érdeklettek, kik e lapokban — ugy véljük — meleg eszmeacserét fognak váltani e pont körül; ámbar azok, kik az egyház fegyelmi szabályai módosításának kérdésében a határozó szót a l birnak, szinte igen fontos okonál fogva alig fognak egyhamarjában valamit adni az avatottak és érdeklettek e tárgy körül nézeteire; de mégis jó lesz, ha a klerus ildomosan és tisztelettel elmondja az inuen erdő segitsenek azokon, ha a fenförgő körülmények egybevetése után elodizhatatlanul szükségesnek látandják majd e utolsó, s sokak szemében egyedül üdvösnek látszó orvoslal elrendelését.

Csak véletlenül jutott tollunk alá e tárgy; azért tovább itt időzni nem is akarunk. Egy más tárgyra, mely többeket érdekel az előbbinél, akarunk figyelmet irányoztatni.

A bójti idoszakot éljük ismét; a bójtról akarunk tehát szólni; s szólni fognak is oly tisztelettel, minővel anyaszentegyházunk iránt viseltetni fog. — A bójttal, tekintve annak nemes célját, fölélegesen tartjuk tollat ragadni; a bójtt ellen, tekintve ismét annak nemes célját s saját meggyőződésünket, nem nyilatkozhatunk. Midőntehát e levelünkben a bójtról akarunk szólni, nézpontunkat azon tényállásra helyezzük, melyet korunkban a bójtt meggyőződésünkkel, nem nyilatkozhatunk. Midőntehát e levelünkben a bójtról akarunk szólni, nézpontunkat azon tényállásra helyezzük, melyet korunkban a bójtt meggyőződésünkkel, nem nyilatkozhatunk. Midőntehát e levelünkben a bójtról akarunk szólni, nézpontunkat azon tényállásra helyezzük, melyet korunkban a bójtt meggyőződésünkkel, nem nyilatkozhatunk.

A kath. egyházat fegyelmi intézkedéseiben is mindig a legyentebbel ezé vezéri, s így a bójti parancsolatot is, mely szinte ily ezéből eredt, csak méltányolunk kivel; olvasóink, kik közt alapságunkat népesen képviselve hisszük lenni, felmentenek bennünket azon ezéltüzetes megismertetésétől, mely egyházunk szeméi előtt lebegett akkor, midőn III. parancsolatát életbe léptette. — Mi csak azt, a mit korunkban a bójtt megtartásának mi köntje körül itt ott észlelünk, akarunk rövid vonásokban közléni, hogy ezáltal egyházunk évkönyveiben epochális korszakot képezendő idei Immaculata-ünneptünk alkalmából, egyházunk e fegyelmi pontjára, mint főnebb is megjegyzők, bizonyos oldalról figyelmelt keltsünk.

Nincs okunk titkolóznai. A bójtt napjainkban nem tartatik meg ugy, a mint egyházunk szellemében az megtartandó lenne. Ennek oka nagyrészt a bójttól köteles keresztényeknek rejlik. A zárdák lakói még bójttól; világi papságunk már nem annyira, a hívők még kevesebben. Ez áll: tagadni alig lehet. Egyik nem bójttól, mert nem a k a r bójttól; a másik nem bójttól, mert nem a t u d bójttól; amazok közé a honorariok s tehetősek, emezeknek a szegény osztálybeliek szolgáltatják a nem jelentéktelen contingens. Kik nem a k a r bójttól — ha épen jónak látják magukat mentesíteni — e százsor megezáfoltt érveit hozzák fel: nem az a vétek, ami bemeny a szájba, hanem a mi onnan kijő; kik nem a t u d a k bójttól, vagy oly munkákat végeznek, melyek a táplálóból hűsletek használatát szükséglik; vagy oly szegények, hogy a költségesebb bójtt elteleket be nem szerzhetik; vagy végre oly természetiek, hogy a bójtt eltelekét megbe tudják. Erre azt lehetne mondani: kik nem a t u d a k bójttól munkáik, szegénysegük vagy természetük miatt, folyamodjanak az illető egyházi hatóságokhoz felmentvényért; mi is ezt mondjuk; de hányan vannak, kik az ily felmentvényt igénybe veszik? A klerus egyikéltésb tagjai, s egyes kath. nevelő intézeteket leszámitva, igen kevés azok száma, kik dispensatióért folyamodnának; a nagy rész dispensatió nélkül nem bójttól. Kik nem akarunk bójttól, sokszor megiesik, hogy kivált faluhelyen papházba vetődven pöntek n, a bójtt ebéd láttára egész naivsággal kérdik: hát ma bójtt van? Ugy látszik, hogy magasb, világi körökben ma holnap a bójtt meg emleke is elfeledtetik; tisztelet mindig a kivételnek.

A bójtt az egyház parancsolata; de egyházunk nem rendelkezik oly erővel, hogy e parancsát hiteivel kivétel nélkül megtarthatná; a bójttól felmentvényekkel melyek pedig a hívek könnyedségére szoktak adatni, ma már nem sokat törődnek; a ker. hitélet — fájdalom — annyira meglazult, hogy se felmentvény, se bójtt nem kell. Mi lenne tehát a teendő? A bójtt fegyelmi intézmény tehát azon változtatni lehetne pedig akként, hogy a z ne lenne ezután parancs, hanem csak tanács; azaz, hogy az ne legyen kötelező, erejű, hanem bizassék ki nekinek szabad akaratára; mi által azt nyernék, hogy akik bójttól akarunk, azok fognának is — ugy a mint kell — bójttól.

De ez oly tárgy, melyet egy levélben nem lehet egészen kimeríteni.

Horváth Boldizsár beszéde,

a melyet választóihoz február 15-én mondott Szombathelyen.

(Vége.)

Ismerem a kegyeletet, s teljes mértékben osztom azt, a melylyel e nemzet a maga multja iránt viseltetik, sőt e kegyeletet bizonyos korlátok között én legszébb nemzeti ajátságaink, legszerencsésebb erőnyünk közé sorozom, mint a melynél alig találhatunk erősebb biztositókat azon veszélyek ellen, a melyek a folytonos s indokolatlan átalakítás kísérletekből szoknak származni, s az államok életeterejét tulfejlesztve a kimerült nemzetet radszertári a diktatura karjaiba vezetik.

De másrészt a tulmervet ragaszkodás a multhoz, annak intézvényeihez, szokásaihoz és gyakran balított tehez, mindig akadály a haladásnak, s mint ilyen, a mi viszonyaink közt annál nagyobb hiba, minél nagyobb a köz, a mely bennünket a megszé előre haladt nyugati-civilisatió elválaszt. (Igaz, igaz.)

Vannak mások, a kik összes politikai programjukat e jelszóban foglalják össze: 1848. Hálával kell meghajolnunk ezen örökké emlékeztetes törvényhozás előtt; de nem szabad szem elől tévesztetnünk, hogy e törvényhozás legfőbb érdeme s tulajdonképeni jelentősége abban állott, hogy halomra dönté az 1848-ig fennállott politikai rendszert, mely a korszerű haladással a valódi reformmal elvi ellentétet képezett. (helyes, igaz), halomra dönté a korábbi rendszert, anélkül azonban, hogy ideje lett volna az új politikai rendszer egész szervezetét megalkotnia. E ny magában örökbeesű, de mégis csonka müvet hagyott az hátra, a melyet az utána kévetkezett törvényhozásnak kellett volna befejeznie, kiegyesítenie.

En tehát az 1848-iki törvényeket csak kiindulási pontul fogadhatom el, de nem tekintetem végeztül, mely nem lehetvén más, mint a nemzet lét biztosítása és a szellemi s anyagi jólét fejlesztése. (Helyes) Az eszközök e célra különbözők a repülő idő s a változó viszonyok szerint s az államférfini bölcsesség titka épen abban áll: a célra vezetés eszközt az időhöz, s a körülményekhez képest helyesen megválasztani s óvatosan kerülni azon tevédsé, mely akár ábrándozásból, akár előlétehből, akár pedig bizonyos jelszavak iránti előszeretetsébből a célt az eszközöknek alárendelne.

S épen azért ragaszkodom a közjogi alaphoz, a melyet a mult országgyűlés az 1868-12-ik törvény-cikkbe ígattott. Ragaszkodom ahhoz: mert látom és tapasztalom, hogy helyreállitva az egyetértést fejedelmek ott, hol eddig ellenfeleket láttunk, állami consolidatióknak, és a nemzet felvirágozásának mind a szellemi, mind az anyagi téren, a lefolyt rövid két év alatt is oly lendületet adott, a mely legmerészebb reményeinket is tulszárnyalá. (Helyes) Ragaszkodom ahhoz: mert a bizonyos jót nem akarom kockáztatni a bizonytalanságra, mert akkor sem, ha ez jobbnak ígérkeznék. (Igaz, helyes) Ragaszkodom az alaphoz, mert nemzetem nézve alig képzelhetnék nagyobb szerencsétlenéget, veszélyesebb visszaesést, mintha a régi közjogi vizsály ismét megújulna s ez által örvedetesen megindul nemzeti consolidatióknak újra megakasztatnék. Ragaszkodni

sznek a január 1 től 28-ig eszközölt kimutatások. A mohácsi pályán a beérkezett kr. azaz naponként 1700 frt, s így az évhez képest felette kedvező, mivel a tél csak 1100 frtot tett. A barcsi vasut utat 30,709 frt 85 krt vett be.

„Liberté” írja, hogy a párisi ében jelenleg egy agy nagyon igénybe nyos világ és különösen az orvosok, hogy két hónap óta folyvást alszik. klatások sem ébreszthették fel álmból, s osendes. Táplálást és trüflések termé- ntek; a lélekzés alig érezhető; az üt- k. a test színe fide. Mindéddig a sorva- yoma, sőt némileg kövérebb.

„Mór új regénye „A szerelem bolondjai” (E) az Athenaeum kiadásában, megje- en könyvtárusnál kapható.

„Tulajdonos és felelős szerkesztő: ANNYI J. MIHÁLY.

Elsőbbégi kötvények.		
Adva	Tartó	
82. Erzsébet vasut	102.50	108.50
87. államvasut	120.50	121. —
88. székely vasut	101. —	100.25
89. székely vasut	89.50	89.75
90. nyugati vasut	85.25	85.50
91. székely vasut	—	—
92. Károly Lajos vasut	96. —	96. 0
93. magyar északi vasut	—	—
94. bányászati vasut	75. —	75.2
95. székely vasut	81.25	81. —
96. Dunagőzhajóz. társ.	92.50	94. —
97. székely vasut	—	—

Érték és pénz.		
Frankfurti váltó	99.50	100. —
Londoni váltó	118.50	119. —
Párisi váltó	47.20	47.40
Arany	5.66	5.61
Apollonóor	9.52	9.55
Értékpapír	1.75	1.86
Érték	1.61	1.67

Orak, melyek nem tetszenének, kisereltetnek. Egy ingaóra pakolásért 1 frt 50 kr.

Megemlítem még, hogy Pestvárosban megtelepedés óta igen jó birnyó nek frövedék, mit a sokszor ismét megrendelések is bizonyítanak. — Mint eddig leg czután is legkevesebb a rá bízott javításokat lehet e, leg jobban teljesíteni, s csak a legkevesebb órákat áruba bocsátani, minél fogva számos megrendelést és tiszteletteljességgel

Kohn Philippe, órágyáros Pesten, Dorottya utca 2. szám.

Valóban jó járó ezüst ezilinder horogony arany ezilinder horogony amerikai ezilinder ingaóra Sad napi felhúzás- sal, fertály es órató szer- kezettel inga óra ütőszekerezzel inga óra

Finom arany és ezüst lánczok a legmerészebbek árakon. Mindennemű órák kijavítására felvételnék és jóállás mellett a legjobban legintézetesebben kijavítottatnak. Vidéki megrendelések a legpontosabban tel- jeztetnek.

„Egy év jómaink adatk.”

fogok ahhoz mindaddig, míg idő és tapasztalás meg nem győznek arról, hogy az nem felel meg érdekeinknek, s hogy az a más, a mit még nem ismerünk, s ami érdekeinkre nézve netalán kedvezőbb volna, mindannyi tényező önkéntes bejegyzésével minden rázkodás, minden váltás nélkül el lesz érhető. (Helyeslés.)

A mi a reformok kérdését illeti, ezek oly tömegesen nyomulnak előtérbe, hogy napokig kellene önkéntes türelmet fászanom, ha nézeteimet azokra nézve egyenként elősorolni akarnám. Engedjék meg tehát a polgártársaim, hogy csak a főbbekre szorítok, azokra, amelyekre én részüket egyéniséggemmel, részüket mostani állásommal fogva legnagyobb súlyt helyezek.

Mindenek felett óhajtom és törekedni fogok: hogy a szabad föld, és a szabad birtok eszméje, a mely az 1848-iki törvényekben foglaltatik, minden következményeivel együtt a jövő országgyűlés folyamata alatt testvérváljék. (Hosszas eljenzés.) Ezt nemcsak a nemzeti becsület, hanem a jogegyenlőség elve, hanem a józan közgazdasági érdekek is sürgőn követelik. Kell, hogy mindenütt, ahol urbéri birtokok befűzettek, a nemzeti és a nem nemzeti birtok közötti különbség elenyészessék (hosszas eljenzés), kell hogy megszűnjön az urbéri birtokok szétdarabolására nézve eddigi, fennálló tilalom. (Eljenzés, helyeslés), a mely sok esetben a szegény adós összes birtokát a dobszóra lötötte, holott a rajta fekvő terheket néha egy vagy két hold eladásának árán képes lett volna törleszteni. (Ugyan; igaz; helyeslés!)

Akarom, s egész erővel oda fogok hatni, hogy a hibéri viszonyoknak, minden egyéb meg fennlevő maradványait eltüntetsem e hazza földjéről. (Eljenzés), hogy ennél fogva a vadászati, halászati, irtalméri, vízi és malomjoga a jogegyenlőség elvének megfelelőleg szabályoztassanak; (hosszas eljenzés kiáltások) s hogy az urbéri viszonyok a telepítvényi birtokok tulajdonosai s birtokosai közötti viszony a multra nézve a méltányosság alapján a jövőre nézve pedig olyképp rendeztessék, miszerint abból a hibéri töteleknek egy új fajta ne támadhasson. (Helyeslés.)

Az az igazság, mondanom sem kell, hogy mindezt a tulajdon sérelme nélkül meg kell kárpótlás mellett az ország közvetítése által körülbelül oly módon óhajtom eszközölni, a mint a szőlőterületek megváltása szabályoztatott. A tulajdon oly szentnek és sérhetetlennek tartom, hogy ahhoz az államnak még végső szükség esetében sem szabad nyulnia kizsájtítás, azaz kártalanítás nélkül. (Helyeslés.) De a nép nem is akarja s nem is akarhatja azt, mert hiszen jogegyenlőség az, a mit követel, a tulajdon megtámadása pedig nem jogegyenlőség, hanem jogtörés volna. (Helyeslés.) Nem akarja s nem akarhatja a nép más tulajdonát, mert a nép tudja legjobban, hogy rendszeren csak azon van áldás, a mit saját kezük munkájával szereznek...

Égető kérdésnek tartom a törvényhatóságok szervezését, hogy azok hatásköre a parlamenti kormány rendszerrel összhangzóba hozassék s a nép mielőbb gyorsabb és pontosabb közigazgatás áldásainak birtokába juthasson. (Helyes.) Én híven azon programhoz, a melyet 1865-ben elmondottam, határozott barátja vagyok az önkormányzatnak, melynek összes államrendszertünkön alapelveként kell keresztül vonulnia és szintoly határozott elengességyek a merev centralisációnak, a mely polypkarjaival lassanként elnyomja minden polgári szabadságot, megszüntetné a közszellemet s a polgárok magánérvényességét, a melyet az önkormányzat folytonos éberségben s érdeklődésben tart. (Igaz, helyes.)

De másrésztől úgy vagyok meggyőződve, hogy a szabadságnak leghatalmasabb véde az alkotmány szerinti rend, s a népek történetének példáihoz azon tanuságot vontam le: hogy a szabadság, bár néha küllhódítás áldozatát esett, de legtöbb esetben akkor bukott el, midőn a polgárok megnevén a fekteléséggel, a közérzlet szabadtó gyantán üdvözölte azt, a ki a fektelés megvalósítására vállalkozott, de a ki aztán a fekteléséggel együtt a szabadságot is elnyomta. (Helyeslés.) Ennél fogva az olyan közigazgatási apparátus, a mely hibás szervezetenél fogva nem képes a rend őre lenni s a nép sérelmeinek gyors és pontos orvoslást nyújtania; a leg nagyobb veszély az alkotmányosságra nézve s hasonló azon méreghez, mely nem közvetlen ugyan, hanem lassan, de annál biztosabban öl: mert elégtelenséget terjeszt, s lassanként megingattja az alkotmányos rendszerre való válsága iránti bizalmat. (Igaz.)

Tudom, hogy sokan a megyei intézményt, a szabadság palladiumának tekintik s azt minden korábbi jogaihoz visszahelyeztetni óhajtanak. Én is ragaszkodom az intézményhez, sőt abban nagy nemzeti kincsnek látok. De épen ezért óhajtom és akarom: hogy ez életképes, a mai viszonyoknak és szűkségeiknek megfelelő intézménnyé alakíttassék át, s alakíttassék úgy, hogy a változott viszonyokhoz képest az állam funkcióinak rendszeresen metet ne gátolja, ne zavarja, hanem előmozdítsa. (Helyeslés, eljenzés.)

Azok, a kik vak szerelmet táplálnak a megyék iránt, fontolják meg: hogy valamint a gép az olyan kezeket, a mely nem áll összhangzásban az összes gépezet szervezetevel, összezuzza s magából kilöki, ugy a népek életében is mindazon intézményeket, a melyek nem állanak a kor színvonalán, a melyek nem felelnek meg hivatalosnak, a melyek nincsenek összhangzásban a nép érdekeivel: lassanként maga a gyakorlati élet leszorítja a térről, s a törvénytraktát közé temeti.

Ezt mi nem akarhatjuk s ezért a megyék mielőbbi s átható reformjára kell szavaznunk; a megyéket magukra hagyni nem volna egyéb, mint reájuk decretálni a lassu sorvadást, a melynek bizonyos vége a halál. (Igaz.)

Nem lehet célozom e helyütt a megyei kérdés részleteibe bocsátkozni, de mégis lehetetlen egy pár pontra nézve önkéntes becses figyelmét fel nem hívnom. Mindenek előtt és felett kötelelenségem tartom, hogy azon korban, a melyben élünk, a midőn a gőzerő szédítő gyorsaságával halad előre minden, midőn a gondolat a villany szárnyain másod percek alatt ezer mérföldet repül, akkor a mi adminisztrációnk még mindig a régi esigalábakon járjon (helyeslés), s a közigazgatás meggyökere a közgyűlés, tehát egy oly testület vigye, a mely rendszerint minden ügyében csak egyszer gyűlt össze. Az adminisztráció gyorsaságának és folytonosságának érdekében tehát mulhatlan szükségnek tartom, hogy az adminisztrációt egy kisebb körű, de állandó testület kezelje, a mely a megyének felelős (helyeslés) s így e két testület, s azok hatásköre közt körülbelül azon viszony lehetne irányadó, a mely az országgyűlés s a központi kormány közt létezik. (Helyeslés.)

Továbbá, a mig egyrésztől védelmezni fogom a megyék független önkormányzatát a megye belső ügyein, ugy másrésztől sürgetni fogom, hogy a megyék nemcsak a törvényeknek, hanem országos érdekű tárgyakban a központi kormánytól eredet rendleteknek végrehajtására is felelősséget terhe alatt köteleztessek. (Helyeslés.)

Sürgetni fogom ezt azért, mert ha a megyéknek ellentételt jogot engedünk, akkor a miniszteri felelőség gyakorlati eredményében merő illúzióvá fajul (ugyan van) s mert ha központi kormány nem számíthat biztosan arra, hogy rendeleteit a megyék híven és pontosan végrehajtják, akkor a gyakorlati élet szűkségei lassanként oda kényszerítik az országot, hogy a központi kormány számára — ugy mint Belgiumban van — külön közeget állítson, a mi először könnyen centralisációna, s a bur auctaria meghonosítására vezetne; és más részről szükséges ok nélkül a nép terheit szaporítaná. (Helyeslés.)

A felelőséget pedig sürgetni fogom azért, mert nézetem szerint alkotmányos országban minden köz hivatalnok, az irnoktól a miniszterig nem ura, hanem szolgálja a népek (Helyeslés és eljenzés) s mint ilyen, minden hivatalos eljárásért s minden mulasztásáért felelős. (Élénk helyeslés.)

Emellett azonban barátja vagyok annak, hogy a megyék örszettel kísérjék továbbra is a központi kormány eljárását, s ha ezt törvényben is találják; ellene az országgyűlésen kérvényezéssnek. E jog szabad államban megillet minden polgárt; annál kevesebb lehetne attól a megyéket megfosztani. (Helyeslés.)

A kérvényezési joggal karöltve jár a vitakozási jog országos érdekű tárgyak fölött; de a jog nem terjedhet odáig, hogy a megye megtámadhassa magát az országgyűlést is, s annak eljárása fölött egy feljebbviteli forum hatóságát bíratorja. (Helyeslés.) Ez egyenes megtámadása volna a nemzet souverainitásának, a melyet az a népképviselő által az országgyűlésen, és nem a megyékben gyakorol. Ez lassanként oda vezetne, hogy a törvényhozás sulypontja, az országgyűlés terméiből a megyékbe, később talán innen is tovább a forumra helyeztetnék át. (Igaz, helyes.) Az országgyűlést tehát nem szabad alárendelni a megyéknek. Okavodjunk uraim, ezen első vesélyes lépéstől a demogógia felé, a

zszas helyeslés.)

Szintily halaszthatlan teendő a városok és községek rendezése. Ezek így fontos és lényeges láncszemet képeznek a társadalmi alakulások azon láncolatában, mely a családnál veszi kezdetét s az állammal végződik; s azért a vezérelve tere nem lehet más, mint az önkormányzat. (Helyeslés.)

Alig van azonban hazánkban a reformnak tárgya, mely oly sokoldalú, oly sürgős, s oly gyökeres átalakulást igényelne, mint az igazságszolgáltatás ügye. Ősi jogrendszerünk összeomlott az által, hogy annak alapkövét, az ősiséget, az 1848. évi törvények megsemmisítették. Az országbírói értekezlet visszaállította a jog részben a magyar törvényeket; de nem támaszthatá fel a magyar jogrendszert: mert ez lehetetlen volt, mert azt csak ezernyi és ezernyi magánérdek, s ugy szólva a közféllet romjain eszközölhetné volna, s kénytelen volt, hogy a jogéletet a zsidóbarátú mészórgya, az osztrák törvények nagy részét fentartani. Két ellentétes jogrendszer vegyüléké az, a mi ma jogéletünk szabályait képezi.

Ez állapotot magasabb közjogi tekintetéből türtük, és türtük kellett addig, a mig a törvényhozás akaratlan színete tartott; de most, midőn a nemzet önrendelkezésének többé semmisen áll utjában, — az eddigi zavar további fenntartása nem volna többé igazolható.

Az összes jogélet reformja oly mű, mely 5-6 év előtt a legnagyobb erőmegfeszítés mellett sem lesz befejezhető, s ha sikerülne is a kormánynak idevágó javaslatával korábban elkészülni: azokat a legbuzgóbb törvényhozás nem volna képes tüzetesen végigjárni. Mielőbb tehát ezuttal azon munkálatok felemlítését, a melyeknek keresztülvitelére a jövő országgyűlési elölus alatt kiltatásunk lehet, csak azokat fogom megemlíteni, a melyek valószínűleg már a közelebb jövőben a törvényhozás napirendjére lesznek kiltítve. (Halljuk!) Ezek sorába tartoznak:

1. az igazságszolgáltatás elkülönítése a politikai közigazgatástól; (Élénk helyeslés.)
2. a bírák függetlenségének biztosítása mind föl felé, mind lefelé; (Helyeslés.)
3. a bírói felelőség szabályozása;
4. az első folyamodási bíróságok szervezése, kapcsolatban a békebírók intézményével;
5. az ügyvédség reformja;
6. a hitelles helyek rendezése;
7. a szobélis, nyilvánosság és közvetlenség alapjára fektetett polgári perrendtartás;
8. büntető törvénykönyv;
9. a büntető eljárás karöltve az esküdttszékkel;
10. s ezekkel kapcsolatban a bürtönügy reformja, főkintettel a büntetés ama nemesebb eljárására, a mely a javításban áll. (Helyeslés.)

Feleslegesnek tartom e tárgyak részleteibe bocsátkozni, miután az irányt, a melyet az igazságszolgá reformja körül követni akarok, eléggé jelzik már magok a tárgyak, a melyeket felemlíteni szerencsés voltam.

Az igazságszolgáltatás ügye nagy szerepet játszik a nemzetek életében. Őre az az állam legfőbb céljainak, a személy és vagyonbiztonságának. A vagyonszós, az ipar és kereskedelmi forgalom s a közhitel emelésére alig van hatályosabb tényező, mint a gyors, pontos és részrehajlatlan igazságszolgáltatás. A jogintézmények képezik a legbiztosabb fokmérőt valamely nemzet gazdaságának, műveltségének megítélésére. S épen azért kell, hogy jogintézményeink korszerű berendezése által erkölcsi reputációnkat megővjük. De nem szabad késünni a reformoknál azért sem: mert helyzetünkben a külföldi tőkék segélyét még sokáig nem nélkülözhetjük, már pedig hitel és olcsó pénz egyrésztől, másrésztől pedig rossz igazságszolgáltatás oly ellentétek, a melyek egymással nem férnek meg. (Helyes.)

Ez okból bizton hiszem, hogy a nemzet sietni fog akaratlan hátramaradását e tere is helyrehozni, s hogy néhány év múlva oly jogintézmények birtokában leszünk, a melyek a művelt világ bírálatát ki fogják állani.

Ott van továbbá a teendő roppant halmozásban az egyesülési és gyűlékezési jog szabályozása, a mely azért fontos és sürgős, mert a szabadság érdeke követeli, hogy az alkotmányos életnek ezen egyik alapjoga törvény által biztosíttassék, s mert a kormány érdekében is kívánatos, hogy szabatosan megjelöltessenek a korlátok, a melyeken tubbeavatkozási joga és kötelezete elenyé-

zenezsereményeiben, s e napon, midőn őt magát hallgatjuk, sok kedves emlék, mely már az idők folyamán elmosódott lelkünkben, új életet kelt a dallomosság gyengéd bája s az erős szenvedélyek érob kifejezésének, művészi színezése által. Sokszorozá élvezetünket Pauliné asszony közreműködése is, ki Rubinsteinnek „Ah ween es nur immer so bliebe“ című egyszerű és értelmes dalát énekelte. A közönség megosztotta a tapsokat a mi kegyelt művésznőnk és a vendég művészei közt.

Ha sok egyéb nem, az évenként fel-feltűnedező művész nevezetességek is meggyőzőhethének beállítások fővárosunknak napokint emelkedéséről és haladásáról.

A városigetben, — hová azonnal a mi kikelet megnyílt — százas sátnak és kocsinak a munkátlanoknak és munka kerülőknek, de a szórakozást és tüdülést megérdemlőknek is. A tavasz már-jár jelenkező napjaira, több czelszerű, újítások és berendezések tervezetnek. Azon helyre vezetésen, hol a „Ringspiel“ állott, nagyszerű kioszkot fognak építeni. A kioszk m. e. tizezer forintba fog kerülni. Az állatkert rendezési akarnak bátra maradni. Aquariumokat készítenek, új halastavakat ásnek, s több ritka állatfajjal szaporítják a kertet.

F u n t á k S á n d o r v e d b e s z e d e s e h g. Karagyor, gyeics mellett, oly kiltinő munka, hogy diszre válik nemcsak magának, hanem a pestvárosi ügyvédi testületnek is. A hallgatóság a legnagyobb figyelemmel kísérte a jogtanulmány és jogismeret, ezen minden részleteiben komolyan átgondolt nyilatkozatnyát s bár a vádolt herceg iránt, a magyar kebel már természeténél fogva se viselhetetik valami különös rokonszennvel, védelmet mégis zajosn megjelénje. F u n t á k egyike nemcsak legjelesebb védőügyvédeknek, hanem egyszerű smint irodalmilag is jelesen képzett egyéniség, ki az ötvenes éveken, nemcsak politikai czikkei által lón feltűnő, hanem D r á v a i S á n d o r álnev alatt igen sikerült beszéyleket is írt. Védbeszédében, miután a bukott fejedelemk egyéni jogait érinté, a herceg multját és Szerbia újabb történetének rá vonatkozó részét a nagyobb vonásokban is igen érdekesen festette. A multtal egyeztetve a jelen érveit és vádjait gyengíteni. A herceg, kit főleg a Belgrádi és Zimonyi vallomások terhe nyom leginább, védelmét ügyesebb kezekre alig bízhatta volna.

A szüitanodában szorgalmasan készülnek a közel vizsgákra. Tekintettel a drámára a férfiak „Cidből“, „Bánk-bán“ból, a hölgyek a „loovodi árva“ból vett részletekben mutatják be erejüket, R á k o s i S z i d i

szik, hogy ekkép minden félreértésnek nemzet és kormány közt eleje vétessek. (Helyeslés.)

Szólom kellene még a felsőház rendezéséről, mely hosszú időre már alig lesz használható az adórendszer életbevágó reformjáról, a kereskedelmi s ipartörvényekről, és még száz más tárgyakról, a melyeket a napi szükség érzet fog előtérbe tolni a törvényhozó test asztalán. De tulmennek egy politikai program keretén, ha nézemet minden egyes tárgyra s kérdésre nézve tüzetesen előadni akarnám. A politikai program ezúttal ezúttal nem más, mint a nemzet legsürgősb s legfőbb életkérdéséi fölött nyilatkozni, s csak főbb vonalakban felírni az alapelveket, a melyeket kiindulási pontul választottunk. Az irányt a kérdés részleteiben kijelöli már maga a kiindulási pont; a bizsiteték pedig arra nézve, hogy ez irányhoz hívek maradjunk, jellemünkben s a közvélemény ellenhatalmában fekszik (Eljenzés), mely örszem mel kíséri minden lépésünket, s felelem vagy letör a szerint, a mint megérdemeltük. (Hosszas élénk eljenzés)

Noha már visszaétem önkéntes türelmem, (Halljuk!) mégis, mielőtt önköltő bocsút venünk, engedjék meg, hogy a reformnak még egy sürgős és fontos tárgyat fel említhessem s ez a választási törvény. Mostani választási törvényünk, a mely 1848-ban keletkezett, a sietés, müve volt.

Az örszeirás módja hozadalmas és nehézkes, a kvalificációk az akkori viszonyokból voltak merite s ma már vastag anachronismussá váltak. Ma már például nem szabad a kvalificációk sorában urbéri telkekre hivatkozni; mert nines és nem akarnak többé látni urbériséget. (Élénk helyeslés.) Az örszeirások olyképp kell történni, hogy választók lajstroma a törvényhatóságánál mindig készen legyen s azt évről évre bizonyos hónapban az adó örszeirások s egyesek reklamátiója alapján kiigazítani lehessen. Nem szabad magunkat azon eventualitásnak kitennünk: hogy ha vesély esetén az országgyűlést új választások alapján sietve kellene egybehívni, vagy kénytelenek lenyünk törvényt seregni, vagy pedig csak 4 hónapig kinos vándas után alakulhasson meg a törvényhozás, a midőn a vesély vagy elmúlt, vagy pedig elcsépert már benulunk. (Ugy van; helyeslő felkiáltások.)

Kijelentem azonban, hogy oly választási törvényjavaslatot, a mely a reform irígnye alatt a választási jogot korlátozni, az eddigi széles alapot szűkebb határok köré akarná szorítani, hozzájárulni soha nem fogok. (Hosszas eljenzés.)

És ezzel kiltartam uraim politikai programomat a legközelebbi jövőre nézve. (Eljenzés.) Jelszavam a béke kifélé, a korszerű haladás idebenn. Élethálai kérdések tekintem a nemzetre nézve óvatosan kerülni minden válságot, a mely consolidációt megakasztana. A bíles nem íjdt meg ugyan a vesélytől, sőt bátran szembeszáll vele, ha kell; de azt soha nem idézi fel, legkevesebbé pedig akkor, a midőn arra elkészülve nines (Helyeslés.)

BELFÖLD.

Levelezés.

Turóc, febr. 13.

Ugy vagyok meggyőződve, hogy korunk eseményei kimérhetlen borderóvel bírnak a katolicismus néve, melynek okvetlenül sülyedni kellene, ha belátni vonakodnék, miben szenved és mire kell törekednie.

A törekvés szabad haladásában némi részt venni óhajtván, turóci életszakomban szerény tollamat oly irányban akarom használni, mely kath. szentegyházam és szerett magyar nemzetemnek javát némi porszemmel előmozdítja.

Szívem sejtí, hogy Turócban való tartózkodásomnál fogva váratlan kellemetlenségek háromolhatnak réám, ha közmogalmainkat híven esetedelnem; de minthogy megvagyok győződve, miszerint csak kölcsönös eszmetsztázások által juthatunk egyetértéshez, jónak látom ez alkalommal rövid sorokban az itteni nemzetiségi izgalmakhoz is hozzászólni.

Tény, hogy turóci népünk a nyelvi hasonlóság mellett, még képlezetében különösen kedves rokonszenve ter hordoz a nagy szlaviához.

k. a egyike a szini tanoda legreményteljesebb növekedéinek. Fölfogásában értele, mozgásaiában szabályosság, s beszédében kellemes színezés van, s ez egy pályakezdőtől elég.

A budai váregház buzgó karmestere Váray Ferenc zenehangversenyt készült rendezni a redotte kis-szobáiban. Ő maga énekelni fog, hisz egykor a nemzeti színház híres quartettjében egyike volt az ügyesebb kiegészítő tagoknak; fia zongoráz és több más művész is közre fog működni.

Atalában a farsangi napok fővárosunkban a böjti napoktól csak annyiban különböznek, hogy a zajosabb mulatságok helyett, a művészet szelidebb és esenedesebb termékeit élvezhetjük.

Nem a legvígvasztalóbb bár, de tagadhatlanul áll, hogy idősunkban a legudományosabb és legszépírodalmibb társaságok is, mint az akadémia és Kistaludy társaság megengedik, hogy terméikben a politikai pártárványokat színevgyűlései is felmutattassanak.

A Szász Károly satyrája igen becses mű, s magában véve, bizonyosan a husz aranyat is megérdemli, de minden sorából kéri, hogy a politikai időszi kiigazított behatása alatt íratott, s bizonyosan ha a jövő eszedesebb lesz, nagyon sokat fog vesztetni, ha nem is értékből, de érdekéből.

Hagyjuk legalább a muzsáknak szentelt falakat megóva e csabos szörnyűt, mely a mennyi embert elbűvöl, ugyanannyit elriaszt magától. E szörny falta fel-irodalmunknak nem egy életét gyűlölet és gyönyörkötött virányát már eddig is.

Az Akadémia febr. 15-iki ülésén, melyen már alig volt jelen valaki, a mi régi „edvezniök, a germekieszen lovagkedélyű Mátyás Florián értekezett. Ez alkalommal a magyar történetírás egyik ágának, melyik százbán kezdett műveltetésé szellőztette. Azért mondjuk „szellőztette“, mert az ily értekezés habar tanuságosak és hasznosak is, de egy kissé mégis mindig dohosak.

Flóriánunk után Thaly Kálmán a következőt, ki a nagyszombati harcokról szóló értekezésnek ezuttal csak elejét olvasta fel. Rákóczi idolja fiatal tudósunknak, s alig van értekezés, melyben a magyar Cid egyike vagy másika ne szerepelne.

Jövöre a nyelv és széptudományi osztályunk lesz ülése. Bejelentett értekezések: Joannovics György székfoglalója „Nemely újabb szóalkotásokról“, Fogarassy mongol tanulmányainak folytatása és Goldzieher értekezése „az álomról a régieknél“, melyet Ballagi Mór fog felolvasni. Lauka Gusztáv.

A ki tudja azon emberek oty szerves tes vagy teljességgel nem, va az jó turóci néphűtől n tett hazájával szlív uye elméjét; de a ki fájdalom hogy a rosz lelki dema alatt szegény néplüknek terelni törekedtek: az hogy a mesterséges fana kebeléből, hulljon el a fog hullani az álarcz, és ról, kiknek sikerült ellen nek nemzetiség s z e r e t e t t é l e a n r a t á n k i v ü l k é p t e l e n a l k a k e z e t t e t t m u n k á l k o d n i u g h a z á n k e l v é t e l e n .

Midőn azt állítom, totta át, mely magyar inté duli és az orosz politiká sel viseltetik, távol legye rént Turócban vannak minden elkövetnek, ha kezdeményeztessék és r

Noha ezen tekintély előre népnéket a hazai és világiak között még rekvések sikerét nehezíti mozgalnak folyosatótt azon lépés, mely a földi választó-kerületbe Justh Kálmán, Véc Pál. Ezek közül J u s z b u z g ó k a t h o l i c i s m u s l e t e r e a s z e g é n y e l i s o s n á k a t a m e g e m l e k e z e s e n e k e m l e t t i s t e t t e l s b e c s e l t e t t a p o k , k i k i g y a v a n o s a a l a t t o m b a n M a d r o s r u i n a k , n i v e l a z t a r t a j v i m v a n y o k o t h o z a t a M o s k v a n v o l t a a l l i t a s o n , m i n t a z v a n h a z a i n e p ű k e l e t e t

az hívó vagyok, a a bárgyaságnak, de e h a t a z o n k o m o l y a g o d t a r t a n i a l e h e t a m a g y a r l a s s a n k é n t n y i l v a n f o g n o k a t , m e l y e k t e n e k , h a e g y h á z i n e m j ö v e n d

Paulovics

(Választás)

A pest lipi Horn akarja fellépetni hogy a kiltinő nemzete hogy a lipóvárosiak ki

— A makoviczai a hogy a muszkarbarát D. seje. A Deakpartiak János, a ki sok melegs bek közt ezt írja: „A kovieza népe, mint egy magyar hazánkban ret land minden, hárbom

— Mit szól ehcz Dobna

— H a y n a d e z i a j a z o k a n i z a s i j e l e t

— M o e s a r y j e l e t h a r o m é v o t a o k o z o j a v o l t , m i n t i r j a t t i n t e t e s t a r r a h a s z n a l t k ö v e t j e l e t k i j e l e n t e .

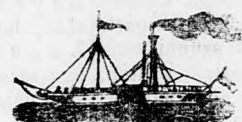
— M a d o e s a v e l t k e p i s e l o j e s a D e k i 48 é l t t e s 48 h a n i z a t , a k e r ű l e t p a n s l a v t e k k i j e l e t t . A z i r e g i b a j n o k á t f o g j a d i n

— P o z s o n y h o 14 é n t a r t á v a l a s t a e n k ö l t a g y ű l e s n , m v e t t e k r e s z t . A m o g i e l m a l v o l t a k k e p i s e l v e v a n y a f o l y t a n e g y h a m e g h i v á s a r a , m i n t k i e l l e z e t k e n k j e l e t t e . M s á b a n , F ű l d e s G y t á s i b i z o t t s á g a n k e l v e n y e l v e n , j e l e n t v e n a p á r t b i z o t t m á n y m i n d e k v i s e l j e l e t t e k : I v á n k a z e l l e n k i e l v e n k e n i á k e s t i s z t a j e l l e m k , t á v i r a t l a g e r t e s t e ö t , a k e p i s e l j e l e t t e s e t , s e n m e g j e l e n n i a v á l a s t e t e s e l v e i v e l e t t e s e t t e . N e m s o k á r a m e g f o g a d t á k , m i d ő n a z e l v i v i s e l j e l e t t e j e t b e n a n t a t t I v á n k a l s z o l t . L e k e s e a v á l a s t o k e z e n b e s z e t e k a k e p i s e l j e l e t t e t , m e g e k ö z t t a t e r e m b o

— S z e k e s ö h o g y f . h o 8 á n h i r t a r s á j t ö b b m o h á s i e s ő r e , h o g y o t t a D e á k - p á r t , m e l y o t t a t o á n s z á n d e k o z o t t ö k e

Az hittek, hogy a t e s e m f o r d i t o t t a k a z e t d e k e t m á r m á r a m u a r e n d e s h e l y e a l l i t t s e r t e t t e t t v o l n a . L á t v b a j i s l e h e t , e s h o g y „E l j e n a b a l p á r t

Első es. kir. szabadalm.

dunagőzhajózási társaság.

Alulirt ezennel tisztelettel jelenti, miszerint

szombat, folyó évi február 20dikától kezdve

a helyi személyszállító gőzösök naponkinti menetei

Pest és Kalocsa, valamint Pest, Vác és Esztergom között

ismét megkezdődnek és további intézkedésig a következő rendben fognak közlekedni.

Pestről Kalocsára 12 órakor délben. — Kalocsáról Pestre 6 órakor reggel. (Első menet február hó 21-én.) Pestről Esztergomba 3 ór. délután. — Esztergomból Pestre 6 ór. reggel. (Első menet febr. 21-én.)

Pest, február 18-án 1869.

A forgalmi igazgatóság.

KUGLER ADOLF

pesti könyvtárnál megjelent, f. évi augusztus végéig rendkívül leszállított és folyó reudas áron kapható művek:

- Jogi és történelmi munkák. Code Napoleon. Francia polgári törvénykönyv. Fordította Kun Barna. Ára 1 ft 60 kr. (ezelött 2 ft 80 kr.) (Ensel R. Sándor) Attila sírja. Ára 10 kr. (előbb 20 kr.) Hiteles adatok nyomán összeállítva. Ára 50 kr. (előbb 1 ft) A hazai polgári eljárásra vonatkozó szabályrendeletek Hiteles adatok nyomán összeállítva. Ára 30 kr. (előbb 52 kr.) A külhoni fogházak börtöndirektori. Törvénytörvények. Sándor utimaplóból. A bructali fogház rajzai. Ára 20 kr. (el. 50 kr.) (Fiedler Ignác) A magyarhoni telekkönyvi eljárás vizsgálata. Az abban felismert hiányok fölötti észrevételekkel. Ára 30 kr. (előbb 60 kr.) (Gröffy Sándor) Rendszerint a közéleti közgyűlések számára a készpénzbeli árvagygon pénztárszerint kezelésére néző; gyakorlati útmutatással 2 kiadás. Ára 60 kr. (Kassay Rudolf) Arva és gyámügyekben eljárás és árvagygon kezelése, iró-mányelvételek. Törvényeink az országbírói értekezlet és legfelsőbb renddeltek alapján ügyvédek, közéleti jegyzők, hivatalnokok és gyámok számára. Ára 40 kr. (előbb 60 kr.) "Közszolgálati jogrendszer és közigazgatási eljárás iró-mányelvételekkel." Még jelenik 6 füzetben (az első füzet épen most jelent meg) Ára egy egy füzetnek 60 kr. (Javaslat) 1843-ik évi magyar büntető törvénykönyvi javaslat. 383 lap 8-röt 2 ft. (Matkóczy Sándor) Magyarország törvényi s országgyűléseink működése nemzetgazdasági tekintetben, különösen a 18-ik század óta. Ára 60 kr. (ezelött 1 ft 20 kr.) "A földbírók" a nemzetgazdaság jelenlegi álláspontja szerint rendezve. Különbös tekintettel Magyarország törvényhozására. A pesti egyetem által közszorgatott pályamű. Ára 80 kr. (ezelött 1 ft. 40 kr.) (Szentmayer Gusztáv) Váltó és csődügyekben a t. k. i. váltótörvények és a földmészség betésményes tábla által az 1864 ik évben megállapított elvek mentén elveke tárgyazó határozatok, úgy: 1864 ik évben a váltó és csőd törvénykezésre vonatkozó legfelsőbb rendeletek gyűjteménye. Ára 1 ft. 40 kr. (előbb 2 ft 40 kr.) (Szállási Virgöl) A törvénykezés javításáról. Ára 40 kr. (ezelött 80 kr.) (Vass József) Kegyes tiszti rendi. Aldor, Béla király nevelési jegyzőjének kora. Újabb történelmi nyomozatok alapján. A magyar kir. egyetem által Schwartner-féle jutalommal koszorúzott pályamunka. Ára 1 ft (Eberhard Agoston) A nékkel való közeledésről. Tanácsadó ifjak és mindazok számára, kik a nék kegyét megnyerni és megörizni óhajtják. A valódi féltesség, elszántság és terias tevékenység példányképeivel bővíve. Egy sokat tapasztalt férfi irataiból összeszedve. Magyarította Murányvály. Ára 80 kr. (ezelött 1 ft 20 kr.) (Erlennayer Albrecht orvos tr.) Hogyan kell az elmezavarokat kezdetükben orvosolni? Negyedik bővített és javított kiadás után fordította Dery. Ára 40 kr. (ezelött 1 ft.) (Hervéghy Maurice) La femme au point de vue physiologique et moral. Etude medico philosophique et litteraire. Ára 2 ft. Szépirodalmi munkák. (Almond G) Kineskeresek. (Les gambucinos); Regényes korrajz a mexikói szabadság harczáról. Franciaából fordította Vajda Victor. Ára 1 ft. (Tizenkét legjelöltebb költőnk fényképezett arcképeivel. Magyarította Murányvály. Ára 1 ft 60 kr. Selyemdíszkötésben 2 ft 40 kr.) (Hajnalka dalai. A költő az azeimészeti arcképevel. 1 ft. (Fompéry János) Beszélyek két kötet. Második kiadás. Ára 1 ft. (ezelött 2 ft.) (Környei János) Néptanítók lapja szerkesztője. Az iskola társadalmi jelentőségében. Reformusznák nem csupán tanítók hanem nemzetünk haladásának minden igaz barátja számára. Egyszerűsített politikai és társadalmi munka. Ára 1 ft. (Ocserv) Az általános világtörténet vezérfonalá leánytanulók számára és magánhasználatra. Az ötödik javított kiadás szerinti magyarra fordítva. Ára 60 kr. (ezelött 90 kr.) Gazdasági és kereskedelmi munkák. (Boekstein Lajos) Gazdasági és kereskedelmi munkák. Gyakorlati zsebkönyv. Gyárosok kereskedők és mindenütt iparosok számára. Tartalmaz 1000 utasítást a legfontosabb kereskedelmi eljárásek elkészítésére. Magyarította Murányvály 2-ik jutányos kiadás. Ára 60 kr. (ezelött 1 ft.) (Lukácsi Sándor) A magyar alföld befalása. Gyakorlati útmutatás bazánban tenyésző fák- és hokrok nevelésére, kintitetésére, tenyészésére. Ára 40 kr. (ezelött 60 kr.) (Machik József) Budai négyzetem tanár) Kereskedelmi levelező. Kimerítő elméleti és gyakorlati útmutatás, jó és helyes kereskedelmi levelek irására egy kereskedelmi szótárral és phraseológiával. A legtekintélyesebb külföldi munkák nyomán. Az I. elméleti rész ára 2 ft. — II. gyakorlati rész (levél minták) sajtó alatt van, ára leendő 1 ft. Törvények. (Tóth Antal) Munkák. A magyar birodalom iskolai nagy falterképe. — melyet a m. k. oktatásiügyi miniszterium; gymnasium, real- és elemi iskolák használatára előgondolt. Ára vászonra buzza 6 ft. Minden megye külön színezettel 7 ft. — Rendkívül finom színezettel és a tervezett és engedélyezett vasnak kijelölésével 8 ft. (Fényes Elek m. t. társaság) A magyar birodalom vasúti, színházi és postai és távirati térképe. A legújabb mozzanatok szerint javított második kiadás. Ára vászonra buzza 1 ft. 50 kr.

FRISS CSIRAKÉPES GAZDASÁGI VETŐ-MAGVAK.

Table listing various types of seeds and their prices, including French, Italian, and Hungarian varieties.

Főzelék és virág magvak melyeket a külföld elismert és legjobb forrásaiból személyesen vásároltam és választottam, tehát ha valamivel azok árai magasabbak is, de a nagy érdemi gazdálkodó és ketészkedő közönség biztosítva lehet a legjobb fajú magvak vételéről. Mindezek nagyban valamint kicsinyben jutányos áron kaphatók

FÖLDESSY LAJOS magkereskedésében. a „NAPRAFORGÓHOZ” Pesten, aldunásor 1-ső szám. Az Árjegyzék kívánatra küldetik azonnal bérmentv.

Meghívás a szerenese megkísérlésére! 1869. február 24-én.

Ezer nyeresemény, melyek közt kezdődnek a főhuzások a Hamburg szabad város által biztosított tőke-kisorsolásban, végződnek 1869. márczius 10-kén. — Kilencz ezer négyszáz nyeresemény, 1 jutalék és 17,200 nygensorsjegyekre egy millió 795,265 Cour. Marknyi nyereség osztatik itt fel. — Az első főnyeresemény a következő összegek egyike fog lenni: M. 225000 175000 155000 145000 140000 135000 133000 131000 130000 129000 128000 127000.

Table showing the distribution of prizes and the total number of tickets, including a list of prize amounts and the total sum of 1,795,265 M.

Csakis nyeresemények fognak huzatni. Az összes huzásokra és az egész sorsolásban előjövő főnyereseményeknél részvételle eredeti álladalmi sorsjegy-részlet 8 frt. o. é. Mindazon megrendelések, melyek az illető összeggel oszt. bankjegyekben bekiütetnek, pontosan teljessitettek. — minden résztvevőnek azonnal a sorsolás után megküldetik a hivatalos jegyzék, és a nyeresemények az állam jóttálása mellett fizettetnek ki. — Megrendelések utasítandók

STEINDECKER S. és TAPSA, bankár és váltótűzletkben Hamburgban.

Előfizetés egész évre 20 ft. negyedévre Beigatási díj: 6 h 5 kr.; belyegű mind 30 kr. A „nyiltér” len 4 h 20 kr.

Előfizet AUTÓ 1869-ik

Egész évre Félévre Evnegyedre Egy hónapra Szegényebb sor urak számára mind mük a rendes congr az „Autonomiát” n forintért szivesen ad

(a n) Bismarckja, mely az északi befejezése felé oly s bott kesztüvé lett nézve. Csak egy plat hogy a eszszari ko lyet Könyggritz öt — a diplomata zár szivébe is átültesse. Napoleoni cziákat. A decembe badságot megfojta eszszari politika a jébe részegített „gl zött, melyet a kor láltak a suffrage polgárok, munkások gének panaszai el E szemfényves tagadhatjuk meg II hogy a francz. becsül nehezebb viszonyo getni. Azt ugyan hogy a eszszari oly dynastianak iz zet tetszésén vag, biztos alappal nem vek lehető kizsákm menedéket. Ezen körülm ságot a törvényhoz lasztásoknak. Mily zásban, mely tört kardját is vethetné tenné, a győzelem nyeit levenné a es e kérdés tartj. nap talos és félhivatalo ket, a sérlett becsül ravágyás nevében csolni. A franczia- vetlen okot a belg Bismark grófnak exválasztó-fejedele mából mondott be czia eszszar feltét ritorialis biztonság mondott neutralita ta, csaknem azon tatva, hogy a fra szág felé simuljon ben nyilvánított rának [Parisban] hogy a belga ko halójába került. Mennyi alap nem kutatjuk. U Parisban okszerű és a végletekig a Való, hogy Poros lehetnek a francz gyakorolható mi Brüssselben elég vek kimondásán nem lehetetlen a tározat Poroszot i. Berlinben arra német csapatok sz vegyék igénybe! Mindezen in most a Szajna p indokai után vad dekek a tiz év a